

Minh Mangin hautamuistomerkki.

Vietnamin keisarillinen kaupunki Hue kasvoi Parfyymijoen rannoille

19.1.2025 12.00

Kun Vietnamia vielä hallitsi keisari, oli kukkia

kuljettavan Parfyymijoen rannalle rakentanut Hue, maan keskus. Keisari virkistäytyi teatterissa ihaillen vaimojaan kukkivaa järvimaisemaa vasten.

Teksti ja kuvat: KARI NIVA JA EERO AULA

Huen merkittävin nähtävyys on kielletyn purppurakaupungin, Keisarillisen linnoituksen ja Keisarillisen palatsin muodostamat kolme sisäkkäistä kehää. Kielletty kaupunki on näistä laajin, vesikaivannon rajaama alue, jonka yhden sivun muodostaa kuuluisa Parfyymijoki. Joki on saanut nimensä kukista, joita virta on vuosisatoja kuljettanut yläjuoksun rinteiltä. Huen kaupunki on rakentunut joen ympärille.

Keisarillinen linnoitus on alun perin ranskalaisten rakentaman vankan muurin rajaama neljänsadan hehtaarin laajuinen alue. Keisarillinen palatsi sijaitsee linnoituksen sisäpuolella Parfyymijoen puoleisella reunalla. Palatsin neliönmuotoinen alue on yhdeksän hehtaarin laajuinen.

Alueen rakentamisen aloitti keisari Gia Long 1800-luvun alussa. Kielletyn kaupungin esikuvana oli samanniminen alue Pekingissä. Rakentamisessa tarvittiin tuhansia työläisiä, jotka kaivoivat ensin kymmenen kilometriä vallihautaa. Maavalli korvattiin myöhemmin muurilla, jonka paksuus on ohuimmillaankin kaksi metriä.

Dynastiavallan päättymisen aikoihin 1940-luvulla linnoitusalue oli täyteen rakennettu; taloja ja paviljonkeja oli sadoittain.

Kunnossapito ei pystynyt vastaamaan termiittien ja taifuunien haasteisiin ja rakennelmat olivat hyvää vauhtia rappeutumassa, kun Vietnamin sodan tunnettuun Tet-offensiiviin sisältynyt raju pommittaminen tuhosi valtaosan alueen rakennelmista vuonna 1968. Jäljellä olevat muutamit arvorakennukset ovat nyt YK:n maailmanperintölistalla. Huolellinen kunnostus- ja entisöintityö on käynnissä.

Tu Duc, eli muurilla ympäröity kahdentoista hehtaarin alue on arkkitehtuuriltaan kauneimpia Nguyen dynastian aikaansaannoksista. Keisari Tu Duc rakennutti alueen 1864-1867 kylään, joka sijaitsee kahdeksan kilometrin päässä Huen kaupungista. Alueella on pieni järvi, jonka rannalla sijaitseva teatterin sisäaterassilla keisari leikotteli nauttien teatteriesityksestä, runojen kirjoittelusta tai kirjojen lukemisesta.

Vaikka Tu Ducilla oli 130 vaimoa, hänellä ei ollut omaa lasta. Syyksi on arveltu nuorena sairastettua isorokkoa. Hänen korkeutensa huvi oli pyytää vaimojaan liikuskelemaan teatterin sisäaterassin eli katsomon edustalla olevalla ulkoterassilla, sillä hän nautti heidän katselemisestaan kukkivaa järvimaisemaa vasten. Järvessä kasvaa edelleen kukkia, joiden kookkaista siemenkodista voi päätellä niiden olevan jättikokoisia.

Tu Ducissa on kolme hautamonumenttia: Hänen Keisarillisen Korkeutensa oma hauta sekä hänen ensimmäisen vaimonsa La Thien Anh'in ja adoptoidun vallanperijän Khien Phuks'in haudat.

Minh Mangin keisarillinen temppeli ja hautamuistomerkki on rakennettu vuosina 1840-1843. Vajaan kolmenkymmenen hehtaarin aluetta ympäröi 1700 metrin mittainen vallihauta. Alueella oli aikoinaan neljäkymmentä rakennelmaa symmetrisesti keskilinjan molemmin puolin. Ilmakuvasa paikka muistuttaa ihmisen hahmoa. Portti on kantapäiden välissä ja pää, hautamuistomerkki, lepää 700 metrin päässä kukkulan rinteellä kuin tynnyllä. Paikka kuuluu YK:n maailmanperintökohteisiin.

Historiallisten nähtävyyksien lisäksi Huessa voi tutustua myös Vietnamin nykyelämään. Ostoksia voi tehdä putiikeissa, kadunvarsikojuissa tai täyteen ahdetussa basaarissa, jossa tunnit kuluvat sukkelasti.

Hue on liikenteen osalta hiljainen Saigoniin verrattuna.

Näkymä Minh Mangin hautamuistomerkiltä.

Eräessä kaupassa valmistettiin ja myytiin suitsukkeita ja kartiohattuja. Tikkumestaritar pyöräytti tikkuun ällistytävän näppärästi polttoaineen pihkaksi kutsutusta taikinamöykystä, johon on sekoitettu kanelikaarnasta jauhettu hajuste ja väriaine. Hatuntekijällä sen sijaan kuluu yli kuusi tuntia päähineen ompelemisessa, vaikka alla oli valmis kehikko ja lehtisuikaleet oli valmiiksi muotoiltu. Oikeaoppisen vietnamilaisen hatun metallikehikossa on kuusitoista rengasta, mikä hatuntekijän mukaan viittaa naisen parhaaseen ikään. Hattu maksoi kolme dollaria, eli puolet enemmän kuin muualla halvimmillaan. Kallis hinta johtui siitä, että hatun saattoi liistää matkalaukkuun tasoksi.

Huesta löytyy myös parturiliike, jonka kahdeksan työntekijää joukolla ihmettelivät matkaseurueeseemme kuuluvan henkilön kiharaa tukkaa. Neidot neuvottelivat pitkään siitä, kuka uskaltaa ottaa työn vastaan.

Samaan aikaan paikalle tuli kahden ystävänsä saattamana toinen asiakas, joka leikkautti korvakarvansa. Operaatio näytti suorastaan kliniseltä ja välinevalikoima oli kuin hammaslääkärillä.

Kolmiviikkoinen matkamme erinomaisten ruokapaikkojen joukossa paras oli Hue-ravintola. Kahdeksan ruokalajin tyylikäs ja maukas kokonaisuus nautittiin viehättävässä miljöössä. Kun henkilökunta huomasi seurueemme ihastelevan pöytäkoristeina olevia syötäviä pienoisveistoksia, tuli itse taitelijat hetken kuluttua paikan päälle niitä tekemään. Porkkanasta syntyi näppärästi katkarapu tai kala.

PLUSSAT

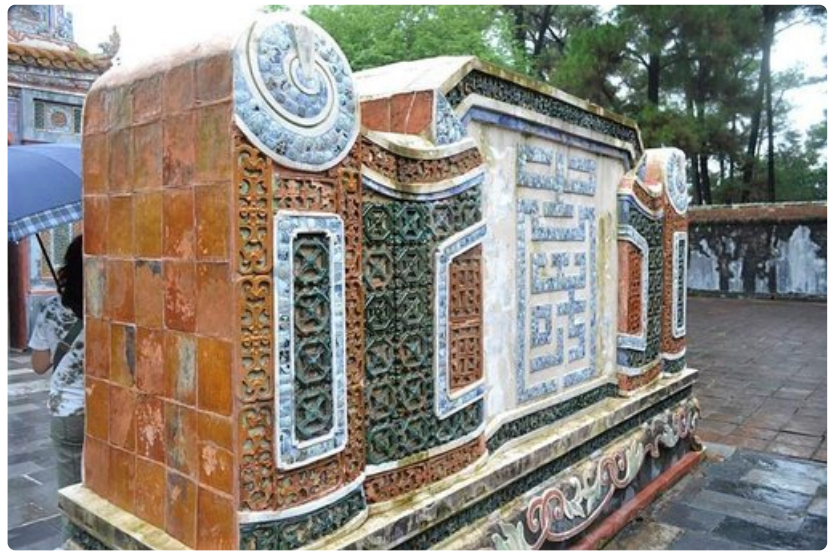
- o Ystävälliset ihmiset arvostavat ikämatkailijaa.
- o Edulliset Vietnamin sisäiset lennot
- o Vietnam Airlines -lentoyhtiö toimi täsmällisesti.

MIINUKSET

- o Sadekaudet aiheuttavat haittoja, muun muassa lentojen peruutuksia ja teiden huonokuntoisuutta.

FAKTAT HUE

- o Vietnamin keisarinaikainen pääkaupunki
- o Viimeinen keisari Bao Dai, Nguye numero yhdeksän, luopui vallasta 1945.
- o Vietnamilaisittain pienessä kaupungissa on 250 000 asukasta.
- o Sijaitsee Keski-Vietnamissa
- o Entinen pääkaupunki Ho Chi Minh City eli Saigon sijaitsee 640 kilometrin päässä etelässä.
- o Nykyinen pääkaupunki Hanoi sijaitsee 540 kilometrin päässä pohjoisessa.

Komean paaden teksti toivottaa vieraan tervetulleeksi Keisarilliseen palatsiin.

Linnoituksesta poistuttaessa saman paaden toinen puoli toivottaa hyvää kotimatkaa.

Basaarityyppinen katettu torikeskus käsitti tuhansia neliömetrejä.

Tu Ducin mausoleumin sisäänkäynti tapahtuu jyrkän portin kautta. Linnoituksen muurin rappaukset kaipaavat korjausta.

Tehdasmymälän suitsuketuotantoa ja -myyntiä hoiti sama henkilö.

Hatuntekijällä kuluu yli kuusi tuntia päähineen valmistamisessa.

Taustalla oleva parturi aloitti hiusten leikkaamisen, mutta luovutti sitten työn rohkeammalle kollegalleen.